

Alain Berliner

Med *Ma vie en rose* slog belgieren Alain Berliner sit navn fast som en af europæisk films mest overbevisende magiske realister. Fremtiden må vise, om talentet kan overleve Hollywoods fristelser

“Vi er i Magrittes fædreland, den magiske realismes land. Brug din fantasi!”. Det råd får hovedpersonen Albert af sin allestedsnærværende afdøde far i belgiske Alain Berliners (f. 1963) lille film om årtusindskiftet, *Le Mur* (1998).

Le Mur tegner et grumt billede af det tvekulturelle Belgiens fremtid. På en enkelt nat - mellem den 30. og den 31. december 1999 - lader regeringen landet gennemsikre af en gigantisk betonmur. Muren, der af premierministeren på tv prides som en teknologisk kraftpræstation, er politikernes håndfaste “løsning” på det historiske samlivsproblem mellem vallonere og flamlændere. Og mens menige belgiere fejrer årtusindskiftet på behørig vis med fester og live satellittransmissioner fra lige så glade årtusindskiftesfester i Japan og Australien, lukkes der således endegyldigt for den lokale kommunikation mellem indbyggerne i det lille vesteuropæiske land, og et signifikant mørke sænker sig over nationen.

Den småfede og lidt uheldige, men hjertensgode vallonere Albert havde en lille fastfood boks på grænsen mellem den valloniske og den flamske del af Belgien. Nu går muren direkte igennem boksen, og hverken flamlændere eller vallonere vil længere kunne nyde Alberts friter med de små hjemmelavede spådoms-sedler (à la japanske fortune cookies). Efter at have været til fest hos flamske venner er Albert

kommet til at befinde sig på den “forkerte” side af denne belgiske version af Berlin-muren. Han kan ikke leve op til det ny visumkrav og er derfor jaget vildt blandt flamlænderne. Men da det ser allersortest ud, minder han sin nyfundne flamske veninde Wendy - som har lært klodsen Albert ikke bare at danse men også at elske - om, at de befinder sig i surrealismens fædreland, hvor alt kan ske. Man skal bare tænke tilstrækkelig intenst på det. Og pludselig befinder Albert og Wendy sig på den anden side af muren - hvor det nu er Wendys tur til at blive forfulgt af valloniske soldater....

Hvor pessimistisk en vision *Le Mur* end udtrykker, så er filmen selv en lille magisk perle, der vidner om instruktørens sprudlende fantasi og skaberkraft. Han viger ikke tilbage fra at tage alvorlige problemer op i sine film og udglatter dem ikke, men giver dem lige den lille skæve drejning, der ikke blot får dem til at fremtræde i et nyt og overraskende skær, men tillige tilfører hans behandling af dem en så varm og medrivende menneskelighed, at ingen lades uberørt.

En blomstrende rosenhave. Albert optræder også i Berliners foreløbige hovedværk, *Ma vie en rose* (1997), ligesom han gjorde det i kortfilmen *Rose* (1993), hver gang inkarneret af den samme skuespiller, Daniel Hanssens. I den fremragende *Rose*

er Albert en sær snegl af en klaverlærer, der lever og ånder for en rose, som han plejer efter alle kunstens regler. Og rosen er ikke ufølsom for Alberts tilbøjelighed: forelsket folder den sine blade ud, når han er i nærheden, og lukker sig resolut igen, når andre nærmer sig. Men ingen roser uden torne: en dag flytter en ny lejer, Rose, ind med en uvorn søn, der snart får knækket rosen. Syg af sorg mister Albert interessen for alt omkring sig, men den rappe Rose, der aldrig er blevet elsket så intenst som rosen, ender med at lære ham, at en rose er en rose er en Rose.

I *Ma vie en rose* fremstår Albert umiddelbart knap så kikset - og dog! Her er han den inkarnerede middelklasse-konformitet i skikkelse af en mellemlider i et firma, der fremstiller tyverialarmer. Dør om dør med en række af sine ansatte bor han i en lille velfriseret parisisk forstad, hvis veje prydes af fuldstændig ens villaer med pertentligt anlagte haver. Nye i dette velplejede forstadshelvede er familien Fabre, som frygteligt gerne vil falde til og stå sig godt med Albert, der er faderens chef. Derfor afholder familien straks ved indflytningen et garden party for de nye naboer, men da den stolte far skal præsentere sin familie, gør den ene af de tre sønner, den syv-årige Ludovic, sin entré iført pink balkjole, øreringe, læbestift, alt for store matchende sko med høje hæle, og med en yndig lyserød blomsterkrans i håret. Oprindelsen afstedkommer en del løftede øjenbryn, men man slår sig til tåls med, at knægten bare er en spøgéfugl, og at det i øvrigt er helt normalt, at børn skal afprøve deres identitet på forskellig vis.

Langt mere alvorligt bliver det, da den lille kønne Ludovic erklærer, at han, når han ikke længere er dreng, vil giftes med Alberts søn! Det frygtede ord 'bøsse' kommer op, og forældrene opsøger en psyko-

log, som dog må give op, da Ludovic nægter at tale med hende, men blot snedigt koncentrerer sig om at lege med biler - i stedet for de lokkende dukker, der også findes i psykologens konsultation. Imens eskalerer krisen: Ludovic bliver smidt ud af skolen, og faderen bliver fyret fra sit job. Familien må forlade plasticforstaden og flytte til langt mindre friserede omgivelser i Clermont-Ferrand - hvor de nye naboer viser sig at have en datter, der vil være en dreng!

Emnet er pikant og kunne i en mindre fintfølelse og elegant instruktørs hænder nemt have affødt en klægt velmenende film om transseksuelles problemer. Men ikke hos Berliner, der har forenet en næsten Tati'sk udstilling af den moderne middelklassens konformitet med en egen kitschet og opdateret version af *The Wizard of Oz*, repræsenteret ved Ludovics magiske fe Pam, der fremstår som en krydsning mellem Oz's gode fe og Barbie, men også rummer elementer af Peter Pan, Pamela Anderson og alle reklameverdens drømmekvinder. De plastic-agtige farver formelig drypper af lærredet, men *Ma vie en rose* giver ikke nogen lyserød fremstilling af sit emne. Uden at negligere problemerne og uden at give køb på de psykologiske nuancer er den en både varm, perfekt timet og også meget morsom film om forældre-kærlighedens prøvelser, når barnet viser sig at ville noget, der falder uden for forældrenes egne og deres omgivelseres uniforme normer. Skønt slutningen ikke er direkte usandsynlig, kan den på den anden side også anklages for at være ganske optimistisk, men *Ma vie en rose* er ikke grå betonrealisme. Filmens realisme er af den magiske slags, som måske, når det kommer til stykket, kan indeholde langt større sandheder.

Ma vie en rose

Moore is less. Med *Ma vie en rose* fik Berliner sit internationale gennembrud og en adgangsbillet til det forjættede Hollywood, hvilket foreløbig er resulteret i *Passion of Mind* (2000) - som man selv med den allerbedste vilje kun kan betegne som en vulgærfreudiansk stinker. Historien - om en kvinde, der ikke kan skelne mellem drøm og virkelighed og derfor ikke ved, om hun er en ambitiøs og ombejlet new york'sk karrierebitch, der drømmer om et landligt Laura Ashley-liv med to børn i den franske provins, eller omvendt - er for så vidt slem nok i sig selv. Men når man dertil lægger, at nogen har fået den skrækkelige idé at give filmens altdominerende dobbeltrolle til Demi Moore, ja så kan det dårligt blive

meget værre. Og dog, for i tilgift kommer en slikket visuel æstetik, der erstatter de foregående films belgiske magi med en mondæn pænhed efter amerikansk smag. Unødvendigt at tilføje, at Albert naturligvis ikke har kunnet finde nogen plads i dette glittede univers, der er så totalt blot-tet for menneskelig varme!

Man kan muligvis tolke *Passion of Mind* som et udtryk for Berliners egen identitetskrise mellem Belgien og Hollywood, men det bliver filmen nu ikke bedre af. Der kan således også være grund til at nære en vis bekymring for hans kommende film, *The Memoirs of Elizabeth Frankenstein* (planlagt premiere i 2002), der ligeledes er amerikansk.

Men selv om det kunne se ud til, at Berliner har mistet sit magiske touch et sted i Atlanterhavet, har han i sine belgiske film demonstreret en så overbevisende og original skaberkraft i forening med et dybt humanistisk engagement, at man

gerne vil tro, at han endnu har stof i sig til nye og forunderlige, magisk realistiske film. Men skal den drøm blive til virkelighed, er han formentlig nødt til at vende hjem til sit eget, Magrittes og surrealis- mens fædreland.

Eva Jørholt

Filmografi

1988	Rencontre (kort)
1991	Le jour du chat (kort)
1993	Rose (kort)
1997	Ma vie en rose
1998	Le Mur
2000	Passion of Mind